281

MINISTERUL FINANȚELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

04.04.2024 nr. **07/2-17/144**

La nr. **11/435** din **21.03.2024**

Referitor la rectificarea Avizului Ministerului Finanțelor nr. 07/2-17/121 din 29.03.2024

Ministerul Apărării
e-mail:cancelariama@army.gov.md

Ministerul Finanțelor, referitor la Avizul nr. 07/2-17/121 din 29 martie 2024, intervine cu următoare rectificare: sintagma „pentru anul 2024," urmează a fi substituită cu sintagma „inclusiv:".

Secretar general al ministerului Digitally signed by Roșca Dina Date: 2024.04.04 13:40:25 EEST Reason: MSD Sign Signature Location: Moldova **Dina ROȘCA**

Executor: Mînascurta Zina, tel:22262649
email: zina.minascurta@mf.gov.md

MINISTERUL FINANȚELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

11.08.2023 nr. ***07/4-03/355/1193***
La nr. ***18-69-8096 din 31.07.2023***

Referitor la număr unic 621/MA/2023

Ministerul Apărării
Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Finanțelor, la indicația Cancelariei de Stat nr. 18-69-8096 din 31 iulie 2023, a examinat *proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor)*(**număr unic 621/MA/2023**) și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

Cu referire la Art. III al proiectului de lege:

La pct. 3 alin. (2) privind completarea art. 14^1 cu alin. $(2)^1$ cât și referitor la ***pct. 10*** privind modificarea textului lit. j) din alin. (4) al art.32 din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, comunicăm că, potrivit prevederilor art.8 din Legea nr.1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, pensiile, ajutoarele bănești și compensațiile se plătesc de la bugetul de stat.

Astfel, implementarea modificărilor propuse implică riscuri, inclusiv cu caracter bugetar, acestea având impact direct asupra bugetului de stat.

Aducem la cunoștință că, este imperativă renunțarea la promovarea unor astfel de inițiative pe parcursul anului bugetar, deoarece această practică contravine normelor constituționale și legale în materie de finanțe publice.

Mai mult ca atât este necesară o abordare complexă, sistemică a subiectelor de politici sociale, acestea consumând marea parte a resurselor bugetare. Or, fără o analiză și o resetare a întregului pachet de programe sociale, în condițiile în care angajamentele asumate nu pot fi acoperite financiar, nu are nici o justificare promovarea de noi inițiative.

La pct. 6 completarea art. 18 cu alin. (5) nu se acceptă, dat fiind faptul că atât atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova cât și ale Consiliului Suprem de Apărare sunt specificate în art. 22 și art. 30 ale Legii 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, mai mult că atât atribuția expresă privind stabilirea sporurilor, indemnizațiilor sau altor plăți suplimentare nu este prevăzută.

Cu referire la Art. IV al proiectului de lege, atenționăm repetat că alin. (1) prevede intrarea în vigoare a modificărilor propuse la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ceea ce contravine prevederilor art. 131, alin. (6) din Constituție, precum că, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Cu referire la Nota informativă

Dat fiind faptul că propunerile de la ***pct.3*** și ***pct. 10 al Art. III*** reprezintă politici în domeniul protecției sociale, în cazul în care Ministerul Muncii și Protecției Sociale va considera oportună

MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7
tel. (022) 26 25 24, e-mail: cancelaria@mf.gov.md

implementarea modificărilor propuse, Nota informativă urmează a fi completată cu calcule privind estimarea costului pentru implementarea acestor prevederi.

În această ordine de idei, Ministerul Finanțelor comunică disponibilitatea de a reveni asupra proiectului de lege în formula revizuită și însoțită de estimări privind impactul financiar al normelor propuse asupra bugetului de stat

Secretar general al ministerului Digitally signed by Roșca Dina
Date: 2023.08.14 07:56:06 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dina ROȘCA

Executor: Cristina Ribu
tel.: 022 26 27 15
e-mail: cristina.ribu@mf.gov.md

MINISTERUL FINANȚELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

09.10.2023 nr. ***07/4-04/437***

La nr. ***11/1335 din 21.09.2023***

Referitor număr unic 621/MA/2023

Ministerul Apărării

Ministerul Finanțelor, la solicitarea Ministerului Apărării nr. 11/1335 din 21 septembrie 2023, a examinat **repetat** proiectul de lege *privind modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor)* (**nr. unic 621/MA/2023**) și reiterează obiecțiile expuse în avizul nr.07/4-03/355/1193 din 11 august 2023.

Anexă: 2 file.

Secretar general al ministerului Digitally signed by Roșca Dina
Date: 2023.10.10 09:15:02 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova **Dina ROȘCA**

Executor: Cristina Ribu
tel.: 022 26 27 15
e-mail: cristina.ribu@mf.gov.md

MINISTERUL FINANȚELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

29.03.2024 nr. **07/2-17/121**

La nr. **11/435** din **21.03.2024**

Referitor la examinarea repetată unui proiect de lege cu privire la modificarea unor acte normative ***(număr unic 621/MA/2024)***

Ministerul Apărării
e-mail:cancelariama@army.gov.md

La solicitarea Ministerului Apărării nr. 11/435 din 21.03.2024, Ministerul Finanțelor a examinat repetat *proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative* ***(număr unic 621/MA/2024)*** și reiterează obiecția expusă în demersul anterior nr. 07/4-04/437 din 09 octombrie 2023, ce ține de imposibilitatea susținerii propunerii înaintate la Art. III, pct.9 din proiectul de lege.

Atragem atenția asupra faptului că, implementarea modificărilor propuse, și anume includerea concediului de îngrijire a copilului până la vârsta de 3 ani în vechimea serviciului militar, prin abrogarea lit. j) alin. (4) art. 32 din Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, va avea impact financiar.

Astfel, cu toate că Nota informativă a fost completată cu costul de implementare a proiectului dat, care va constitui *6,44 mil. lei* pentru anul 2024, *1,76 mil. lei* - anul 2025, *2,18 mil. lei* - anul 2026 și *2,5 mil. lei* - anul 2027, totuși nu a fost identificată sursa de finanțare a cheltuielilor solicitate.

În acest sens, menționăm că, mijloace financiare pentru măsura dată nu au fost bugetate și, respectiv, propunerea înaintată este o politică nouă și conform prevederilor cadrului legal urmează a fi examinată în procesul elaborării CBTM 2025-2027.

În contextul celor relatate, Ministerul Finanțelor este privat de posibilitatea susținerii proiectului în cauză la etapa actuală.

Digitally signed by Roșca Dina
Date: 2024.04.01 18:15:17 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Secretar general al ministerului **Dina ROȘCA**

Executor: Mînascurta Zina, tel:22262649
email: zina.minascurta@mf.gov.md

MINISTERUL FINANȚELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

18.05.2023 nr. ***07/4-04/173***
La nr. ***11/592 din 25.04.2023***

Referitor la modificarea Legii nr. 1245/2002
și HG nr. 162/2005

Ministerul Apărării

Ministerul Finanțelor, la solicitarea Ministerului Apărării, nr. 11/592 din 25 aprilie 2023, a examinat *proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative* și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

Cu referire la Art. II al proiectului de lege:

La pct. 3 alin. (2) privind completarea art. 14^1 cu alin. $(2)^1$ cât și referitor la ***pct. 11*** privind modificarea textului lit. j) din alin. (4) al art.32 din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, comunicăm că, potrivit prevederilor art.8 din Legea nr.1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, pensiile, ajutoarele bănești și compensațiile se plătesc de la bugetul de stat.

Astfel, implementarea modificărilor propuse implică riscuri, inclusiv cu caracter bugetar, acestea având impact direct asupra bugetului de stat.

Aducem la cunoștință că, este imperativă renunțarea la promovarea unor astfel de inițiative pe parcursul anului bugetar, deoarece această practică contravine normelor constituționale și legale în materie de finanțe publice.

Mai mult ca atât este necesară o abordare complexă, sistemică a subiectelor de politici sociale, acestea consumând marea parte a resurselor bugetare. Or, fără o analiză și o resetare a întregului pachet de programe sociale, în condițiile în care angajamentele asumate nu pot fi acoperite financiar, nu are nici o justificare promovarea de noi inițiative.

La pct. 4 cu referire asigurarea cu bilete de tratament balneosanatorial din contul structurii militare, se menționează că acest punct urmează să fie exclus, deoarece conform prevederilor art.4 al Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, militarii care îndeplinesc serviciul militar prin contract sunt persoane asigurate obligatoriu în sistemul public. Prin urmare, aceștia beneficiază de prestația de asigurări sociale pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă.

La pct. 5 privind completarea art. 17 cu alin. (4^1) asigurarea dreptului militarilor de a călători gratuit în transportul public în vederea exercitării atribuțiilor de serviciu, considerăm necesar revizuirea acestei propuneri sub aspect conceptual pentru toate categoriile de beneficiari (colaboratorii Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Pază și Protecție de Stat, funcționarii publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne).

La pct. 6 completarea art. 18 cu alin. (5) nu se acceptă, dat fiind faptul că atât atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova cât și ale Consiliului Suprem de Apărare sunt specificate în art. 22 și art. 30 ale Legii 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, mai mult că atât atribuția expresă privind stabilirea sporurilor, indemnizațiilor sau altor plăți suplimentare nu este prevăzută.

MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7
tel. (022) 26 25 24, e-mail: cancelaria@mf.gov.md

La pct. 14 în contextul în care se propune includerea în lista activităţilor retribuite şi a activităţii de participare a militarilor în cadrul proiectelor de dezvoltare finanţate din surse externe, autoritatea urma să prezinte un cost/impact estimativ pe termen mediu a propunerii date, întrucât aceasta implică majorarea limitei cheltuitelor de personal, indicator strict monitorizat de partenerii de dezvoltare.

Cu referire la Art. III al proiectului de lege, atenţionăm repetat că alin. (1) prevede intrarea în vigoare a modificărilor propuse la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ceea ce contravine prevederilor art. 131, alin. (6) din Constituţie, precum că, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanţare.

În contextul obiecţiilor expuse, lipsei impactului financiar şi a sursei de acoperire, Ministerul Finanţelor nu are nici un temei pentru a susţine proiectul înaintat spre avizare.

Secretar de stat **Ion GUMENE**

Digitally signed by Gumene Ion
Date: 2023.05.19 00:03:20 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Executor: Cristina Ribu
tel.: 022 26 27 15
e-mail: cristina.ribu@mf.gov.md

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA
Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md,
www.calm.md

Nr.228 din 02 august 2023

Ministerul Apărării

Cancelaria de Stat

Aviz
la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor) (număr unic 621/MA/2023)

1. **Considerații generale**

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor).

CALM a analizat prevederile proiectului de lege în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL).

Proiectul Hotărârii Guvernului a fost elaborat în scopul operării modificărilor în legislație prin prisma îmbunătățirii protecției sociale a militarilor și membrii familiilor, sporirea atractivității serviciului militar și, respectiv, asigurarea egalității de gen.

2. **Legislația aplicabilă**

- Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- Legea privind finanțele publice locale nr. 397/2003;
- Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435/2006;
- Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006.

3. **Constatări/obiecții**

În urma analizei proiectului de lege, CALM a constatat următoarele:

Potrivit alin. (3^1) cu care se completează art.17 din Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, "În vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, militarii au dreptul să călătorească gratuit pe întreg teritoriul țării, în toate tipurile de transport public urban și suburban (cu excepția taximetrelor)."

Prin această prevedere autorii plasează cheltuielile, legate de utilizarea gratuită a transportului public local și municipal de către militari, pe seama bugetelor locale.

Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017 în art. 4 stabilește domeniile de competență ale Guvernului, astfel că Guvernul își desfășoară activitatea în mai multe domenii, inclusiv: apărare și securitate națională etc.

Art.4 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă prevede, că pentru autorităţile publice locale de nivelul întîi se stabilesc domenii proprii de activitate, cum ar fi transportul public local.

În cazul aprobării acestui act normativ analizat, vor fi încălcate mai multe prevederi legale, după cum urmează:

Potrivit art.109 din Consituţia Repubilcii Moldova, administraţia publică în unităţile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilităţii autorităţilor administraţiei publice locale şi ale consultării cetăţenilor în problemele locale de interes deosebit.

Legea nr.436/2006 privind administraţia publică locală, stabileşte în art.3 alin. (2), că autorităţile administraţiei publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizaţională, gestionară şi financiară, au dreptul la iniţiativă în tot ceea ce priveşte administrarea treburilor publice locale, exercitîndu-şi, în condiţiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat.

În conformitate cu art.6 alin. (2) şi (3) din Legea nr.436/2006 privind administraţia publică locală, raporturile dintre autorităţile publice centrale şi cele locale au la bază principiile autonomiei, legalităţii, transparenţei şi colaborării în rezolvarea problemelor comune; între autorităţile centrale şi cele locale, între autorităţile publice de nivelul întîi şi cele de nivelul al doilea nu există raporturi de subordonare, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege.

În art. 4 şi 9 din Carta Europeană a Autonomiei Locale este prevăzut, că atribuirea unei responsabilităţi unei alte autorităţi trebuie să ţină cont de amploarea şi de natura sarcinii şi de exigenţele de eficacitate şi de economie, iar resursele financiare ale colectivităţilor locale trebuie să fie proporţionale cu competenţele din Constituţie sau din lege.

Potrivit art.3 alin. (1) şi (4) din Legea nr.397/2003 privind finanţele publice locale, care se referă la garanţiile autonomiei financiare, bugetele unităţilor administrativ-teritoriale (inclusiv bugetele satelor (comunelor), oraşelor (municipiilor)), constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă şi se execută în condiţii de autonomie financiara, iar orice delegare de competenţe suplimentare din partea statului în persoana Guvernului trebuie să fie însoţită de alocarea de resurse financiare, necesare pentru a acoperi costul exerciţiului competenţei delegate.

În conformitate cu art. 6 alin. (4) şi (6) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, delegarea de competenţe este însoţită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare şi suficiente realizării acestora, respectiv este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare şi materiale necesare şi suficiente.

Totodată, conţinutul fundamentării economico-financiare din Nota informativă nu poate fi acceptat, deoarece o autoritate publică centrală nu poate veni cu asemenea argumente după cum urmează: "asemenea amendament nu va necesita cheltuieli financiare suplimentare având în vedere că asigurarea de către autorităţile locale a unui asemenea drept, va fi un venit ratat, similar cu cazurile actuale unde colaboratorii MAI (inclusiv militarii IGC), SIS şi SPPS circulă gratuit în transportul public urban şi suburban, nefiind stabilite mecanisme legale de recuperare de către agenţii economici a cheltuielilor legate de transportul pentru aceste categorii de subiecţi."

Faptul, că mai multe categorii de personal din sistemul organelor securităţii statului, siguranţei şi ordinii publice beneficiază de dreptul de a călători gratuit în transportul public în timpul exercitării atribuţiilor de serviciu, nu constituie un argument, cu atât mai mult cu cât **delegarea unor astfel de competenţe autorităţilor administraţiei publice locale, care a avut loc anterior, de asemenea a fost efectuată cu încălcarea**

prevederilor legale expuse *supra*, respectiv nu a fost însoțită de alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat necesare și suficiente realizării acestora.

Vom accentua, că anterior (în anul 2020) Ministerul Apărării a venit cu o propunere de modificare a legislației similară, la care a primit aviz negativ din partea CALM, cu toate acestea se insistă pe această prevedere și nu se caută mecanisme de compensare din bugetul de stat a cheltuielilor legate de utilizarea gratuită a transportului public local și municipal de către militari.

4. **Propuneri și recomandări**

În vederea îmbunătățirii prevederilor proiectului de lege, propunem următoarele modificări:

1. Articolul 17 din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor se completează cu alineatul (3^1) cu următorul cuprins:

„(3^1) Militarii au dreptul la compensarea cheltuielilor legate de utilizarea tuturor tipurilor de transport public urban și suburban (cu excepția taximetrelor) în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu."

2. Conținutul fundamentării economico-financiare din Nota informativă urmează a fi modificat.

Ținând cont de cele menționate, CALM consideră că proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor) poate fi propus pentru aprobare, doar după modificarea prevederilor menționate mai sus.

Cu respect,

Viorel FURDUI

Director Executiv al CALM

Exec: Catalina Scorțescu,
expert CALM, tel. 22 35 09

CONGRESUL AUTORITĂŢILOR LOCALE DIN MOLDOVA
str. Columna 106 A, Chişinău, Republica Moldova (secretariat)
tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr.295 din 04 octombrie 2023

Ministerul Apărării
al Republicii Moldova
cancelariama@army.gov.md
alexandru.roman@army.md
Copie:
Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

AVIZ

repetat la proiectul definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forţelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei şi Legii cu privire la statutul militarilor)

(nr. unic 621/MA/2023)

Congresul Autorităţilor Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Ministerului Apărării al R.M. nr. 11/1335 din 22.09.2023, privind avizarea repetată a proiectului definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forţelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei şi Legii cu privire la statutul militarilor) (nr. unic 621/MA/2023), şi comunică următoarele.

Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014 prevede, la:

Art. 14 - Consiliile locale şi municipale, în contextul necesităţii organizării transportului rutier contra cost în trafic local:

g) aprobă tarifele pentru serviciile regulate de transport rutier contra cost de persoane în trafic municipal şi/sau local.

Art. 64. – (1) Accesul la transportul rutier contra cost de persoane prin serviciile regulate se realizează în baza biletelor şi abonamentelor, în cazurile expres prevăzute de lege.

- (6) **Transportul rutier în trafic naţional în cazul persoanelor ce beneficiază, conform legii, de dreptul la transport gratuit sau cu înlesniri**, cu excepţia copiilor cu vîrsta de pînă la 7 ani, **se efectuează în baza biletului sau abonamentului procurat în modul stabilit, cu compensarea ulterioară a cheltuielilor de către instituţia în care activează persoana sau de către organele de asistenţă socială competente, după caz.**

Art. 4 din Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017 stabileşte domeniile de competenţă ale Guvernului, astfel că Guvernul îşi desfăşoară activitatea în mai multe domenii, inclusiv: apărare şi securitate naţională etc.

Potrivit art. 109 din Consituția Repubilcii Moldova, administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

În art. 4 și 9 din Carta Europeană a Autonomiei Locale este stabilit că atribuirea unei responsabilități unei alte autorități trebuie să țină cont de amploarea și de natura sarcinii și de exigențele de eficacitate și de economie, iar resursele financiare ale colectivităților locale trebuie să fie proporționale cu competențele din Constituție sau din lege.

Potrivit art. 3 alin. (1) și (4) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, care se referă la garanțiile autonomiei financiare, bugetele unităților administrativ-teritoriale (inclusiv bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor)), constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă și se execută în condiții de autonomie financiară, iar orice delegare de competențe suplimentare din partea statului în persoana Guvernului trebuie să fie însoțită de alocarea de resurse financiare, necesare pentru a acoperi costul exercițiului competenței delegate.

În conformitate cu art. 6 alin. (4) și (6) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora, respectiv este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente.

În acest sens, **conținutul fundamentării economico-financiare din Nota informativă nu corespunde realităților/adevărului („asemenea amendament nu va necesita cheltuieli financiare suplimentare").**

Art. 4 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă prevede, că pentru autoritățile publice locale de nivelul întîi se stabilesc domenii proprii de activitate, cum ar fi transportul public local.

Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, stabilește în art.3 alin. (2), că autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitîndu -și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat.

În conformitate cu art. 6 alin. (2) și (3) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, raporturile dintre autoritățile publice centrale și cele locale au la bază principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborării în rezolvarea problemelor comune; între autoritățile centrale și cele locale, între autoritățile publice de nivelul întîi și cele de nivelul al doilea nu există raporturi de subordonare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Prin urmare, în cazul modificării prevederilor legale, fără (însoțirea de) alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat necesare și suficiente realizării acestora și admiterii călătoriilor gratuite pentru militari care nu vor fi compensate conform prevederilor Codului transporturilor rutiere nr. 150/2014, se vor încălca (admite coliziuni inadmisibile cu) stautările constituționale și prevederile legale.

Având în vedere argumentele și temeiurile sus-menționate, CALM reiterează poziția expusă anterior, fiind necesară modificarea corespunzătoare a prevederilor alin. (3/1) cu care se propune prin proiectul de lege a fi completat Articolul 17 din Legea nr.162/2005 cu privire la

statutul militarilor, în sensul că „militarii au dreptul la compensarea cheltuielilor legate de utilizarea tuturor tipurilor de transport public urban și suburban (cu excepția taximetrelor) în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu", precum și conținutul fundamentării economico-financiare din Nota informativă.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Ex.: Igor Cristal, expert CALM
Tel.22-35-09 , igor.cristal@calm.md

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA
str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr.121 din 29 martie 2024

Ministerul Apărării
al Republicii Moldova
cancelariama@army.gov.md
alexandru.roman@army.md
oxana.lupan@army.md

Copie:
Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

AVIZ

repetat II la proiectul definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor)

(nr. unic 621/MA/2023)

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Ministerului Apărării al R.M. nr. 11/435 din 21.03.2024, privind avizarea repetată a proiectului definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor) (nr. unic 621/MA/2023), și comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor la proiectul în cauză.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Ex.: Igor Cristal, expert CALM
Tel:22-35-09

CONGRESUL AUTORITĂŢILOR LOCALE DIN MOLDOVA
str. Columna 106 A, Chişinău, Republica Moldova (secretariat)
tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr. 157 din 29 aprilie 2024

Ministerul Apărării
al Republicii Moldova
cancelariama@army.gov.md
alexandru.roman@army.md
Copie:
Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

AVIZ

repetat IV la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forţelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei şi Legii cu privire la statutul militarilor) **(nr. unic 621/MA/2023)**

Suplimentar la avizul CALM expediat anterior privind avizarea repetată a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forţelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei şi Legii cu privire la statutul militarilor) (nr. unic 621/MA/2023), Congresul Autorităţilor Locale din Moldova aduce la cunoştinţă următoarele:

În condiţiile în care proiectul în cauză nu afectează grav autonomia locală financiară/patrimonială şi luând în consideraţie faptul că autorităţile administraţiei publice locale ale municipiului Chişinău şi Bălţi şi-au declarat susţinerea/propunerea facilităţilor militarilor prevăzute în proiect, în vederea exercitării atribuţiilor sale de serviciu, pentru a putea să călătorească gratuit în toate tipurile de transport rutier în trafic local/municipal (cu excepţia taximetrelor), **Congresul Autorităţilor Locale din Moldova îşi exprimă solidaritatea cu membrii săi şi cu Ministerul Apărării al Republicii Moldova, în vederea promovării acestui proiect de lege si susţinerii militarilor, prin analogie cu beneficiarii de astfel de facilităţi din alte structuri de apărare a ţării şi a ordinii publice.**

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Ex.: Igor Cristal, expert CALM

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 22-69-8519 Chişinău 11 august 2023

Ministerul Apărării

Cu referire proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecţia socială a militarilor) (*număr unic 621/MA/2023*), Cancelaria de Stat în limita competenţelor funcţionale, comunică următoarele.

I. La **Art. III** al proiectului de lege

1. La pct. 2 privind completarea art. 14 cu alin. (8^1), propunem revizuirea şi argumentarea necesităţii includerii normei date, or, art. 111 alin. (5) din Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, prevede modalitatea recuperării zilelor declarate lucrătoare.

2. La pct. 3 privind completarea art. 14^1 cu alin. (2^1) prin care se propune includerea concediului parţial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani în *vechimea calendaristică* în serviciul militar, propunem revizuirea şi argumentarea suplimentară a necesităţii includerii normei date, or, argumentele expuse precum că, aceste prevederi sunt discriminatorii şi în scopul respectării principiului echilibrului dintre reglementările concurente nu sunt justificate.

Totodată, Legea nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, prevede modalitatea de calcul a vechimii în muncă, respectiv sub incidenţa Legii nominalizate cad militari ai Forţelor Armate, colaboratori ai Serviciului de Protecţie şi Pază de Stat, ofiţeri de informaţii şi securitate, persoane din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, persoane din efectivul de comandă suprem şi colaboratori care îndeplinesc serviciul special prin contract în cadrul Centrului National Anticorupţie, funcţionari publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, pensionari din rândul militarilor forţelor armate, al organelor securităţii statului, al persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne.

Conex, în corespundere cu cele expuse a se revizui şi pct. 10 din proiect prin care se propune excluderea art. 32 alin. (4) lit. j).

3. La pct. 4 privind completarea art. 17 cu alin. (3^1), considerăm necesar revizuirea şi argumentarea acestei propuneri în corespundere cu art. 17 alin. (1) şi

Casa Guvernului,
MD-2012, Chişinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

(3), care prevăd asigurarea dreptului la transport a militarilor în cazuri expres stabilite.

4. La pct. 5 privind completarea art. 18 cu alin. (5), propunem a fi exclus, reieşind din faptul că atât atribuţiile Comisiei pentru Situaţii Excepţionale a Republicii Moldova cât şi ale Consiliului Suprem de Apărare sunt specificate în art. 22 şi art. 30 ale Legii 212/2004 privind regimul stării de urgenţă, de asediu şi de război, mai mult ca atât atribuţia expresă privind stabilirea sporurilor, indemnizaţiilor sau altor plăţi suplimentare nu este reglementată.

5. La pct. 7 privind completarea art. 23 cu alin.(5) referitor la oferirea copiilor de militari în mod prioritar a locurilor în instituţiile publice de învăţământ general, precum şi în taberele de odihnă, propunem revizuirea acestei norme din considerentul că, potrivit Constituţiei Republicii Moldova şi Codului educaţiei nr. 152/2014, dreptul la învăţământ este asigurat şi se întemeiază pe principiile egalităţii şi incluziunii sociale, excepţie făcând doar anumite categorii de copii expres stabilite prin lege.

II. La Art. **IV** al proiectului de lege

1. Cu referire la necesitatea intrării în vigoare a hotărârii la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, propunem argumentarea suplimentară în nota informativă, conform cerinţelor prevăzute la art. 56 alin. (1) şi alin. (3) ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Suplimentar, în cazul lipsei argumentelor justificative privind necesitatea intrării în vigoare la data publicării, propunem excluderea art. IV din prezentul proiect, cu intrarea în vigoare a prezentei hotărâri peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

2. Referitor la alin.(2), potrivit Legii nr. 100/2017, art. 73 alin.(3) actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare şi, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv, respectiv propunem a fi exclus.

III. La nota informativă

În conformitate cu prevederile art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, în nota informativă se stabileşte necesitatea şi temeiul elaborării proiectului, se prezintă argumentarea de rigoare şi se analizează principalele prevederi cu evidenţierea elementelor noi în legislaţia naţională.

Cu toate acestea, în notă nu se prezintă argumente suficiente pentru modificările operate, respectiv se propune argumentarea suplimentară.

Secretar general adjunct al Guvernului */semnat electronic/* **Roman CAZAN**

Digitally signed by Cazan Roman
Date: 2023.08.11 15:59:03 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex.: Victoria Ciumac
Tel: 022-250-444
Rada Ciurea
Tel.: 022-250-113

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 22-69-10546 Chişinău 04 octombrie 2023

Ministerul Apărării

Urmare a examinării repetate a proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecţia socială a militarilor) (*număr unic 621/MA/2023*), Cancelaria de Stat în limita competenţelor funcţionale, comunică următoarele.

I. La **Art. III** al proiectului de lege

1. La pct. 2 privind completarea art. 14 cu alin. (8^1), propunem excluderea normei date, or argumentele expuse le considerăm nejustificate, iar prevederile art. 111 alin. (5) din Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, sunt aplicabile şi raporturilor de muncă reglementate prin legi organice şi prin alte acte.

2. Propunem repetat revizuirea pct. 3 privind completarea art. 14^1 cu alin. (2^1) prin care se propune includerea concediului parţial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani în *vechimea calendaristică* în serviciul militar, or, argumentele expuse le considerăm nejustificate.

Conex, Legea nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, prevede modalitatea de calcul a vechimii în muncă, respectiv sub incidenţa Legii nominalizate cad militari ai Forţelor Armate, colaboratori ai Serviciului de Protecţie şi Pază de Stat, ofiţeri de informaţii şi securitate, persoane din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, persoane din efectivul de comandă suprem şi colaboratori care îndeplinesc serviciul special prin contract în cadrul Centrului National Anticorupţie, funcţionari publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, pensionari din rândul militarilor forţelor armate, al organelor securităţii statului, al persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne.

Subsidiar, în corespundere cu cele expuse a se revizui şi pct. 11 din proiect prin care se propune excluderea art. 32 alin. (4) lit. j).

3. La pct. 4 privind completarea art. 17 cu alin. (3^1), propunem repetat revizuirea, or, prevederile art. 17 alin. (1) şi (3), reglementează dreptul la transport a militarilor în cazuri expres stabilite.

Digitally signed by Calinici Ana
Date: 2023.10.04 14:46:07 MSK
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Casa Guvernului,
MD-2012, Chişinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

4. La pct. 5 privind completarea art. 18 cu alin. (5), urmează a fi exclus, or atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova cât și ale Consiliului Suprem de Apărare sunt specificate în art. 22 și art. 30 ale Legii 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, mai mult ca atât atribuția expresă privind stabilirea sporurilor, indemnizațiilor sau altor plăți suplimentare nu este reglementată.

5. La pct. 7 privind completarea art. 23 cu alin.(5) referitor la oferirea copiilor de militari în mod prioritar a locurilor în instituțiile publice de învățământ general, precum și în taberele de odihnă, propunem repetat revizuirea acestei norme, or, potrivit Constituției Republicii Moldova și Codului educației nr. 152/2014, dreptul la învățământ este asigurat și se întemeiază pe principiile egalității și incluziunii sociale, excepție făcând doar anumite categorii de copii expres stabilite prin lege.

Respectiv, autorul urmează să specifice în proiect numărul de locuri la instituții de învățământ superior alocate pentru copiii militarilor, pentru a exclude posibile încălcări de drepturi pentru alte categorii de studenți, precum și să argumenteze suplimentar în nota informativă impactul posibil la bugetul național (număr copii anual, număr studenți anual), or argumentele expuse nu sunt justificative.

II. La Art. **IV** al proiectului de lege

1. Cu referire la necesitatea intrării în vigoare a hotărârii la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, considerăm argumentele expuse nejustificative, respectiv propunem excluderea art. IV alin. (1) din prezentul proiect, cu intrarea în vigoare a prezentei hotărâri peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

În concluzie, reieșind din prevederile legale și argumentele expuse supra, se propune revizuirea proiectului cu includerea/reformularea prevederilor astfel încât să nu contravină cadrului legal, precum și să nu creeze careva inechități pentru alte categorii de personal din domeniul apărării sau să contravină standardelor europene.

Secretar de stat al Cancelariei de Stat */semnat electronic/* **Ana CALINICI**

Rada Ciurea
Tel.: 022-250-113

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 22-69-3554 Chișinău 03 aprilie 2024

Ministerul Apărării

Ref. la nr. unic 621/MA/2023

Cu referire la examinarea repetată a proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor), Cancelaria de Stat în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

La Art.III al proiectului de lege la pct.5 prin care se exclude sintagma „la locul de trai" din textul art.23 alin.(5), se propune revizuirea normei, or potrivit art.7 lit.a) și lit.h) al Codului educației nr.152/2014, ***educația se întemeiază pe un set de principii, fundamentale, principiul echității - în baza căruia accesul la învățare se realizează fără discriminare și principiul asigurării egalității și nediscriminării.***

Totodată, urmare a examinării Procesului-verbal nr.1 din 01.11.2023 al ședinței reprezentanților autorităților publice de resort în vederea depășirii divergențelor existente pe marginea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor) număr unic 621/MAI/2023, menționăm că excluderea din textul normei a sitagmei „la locul de trai", poate fi interpretată ca o încălcare a principiilor sus-menționate.

În acest sens, se propune ajustarea normei și înlocuirea acesteia cu sintagma „la locul de serviciu al părinților sau a altor reprezentanți legali".

Secretar general al Guvernului */semnat electronic/* **Artur MIJA**

Digitally signed by Mija Artur
Date: 2024.04.03 14:36:58 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex.: Irina Ghirghilijiu
tel.: 022-250-298
e-mail: irina.ghirghilijiu@gov.md

Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova
Ministry of Internal Affairs of the Republic of Moldova

MD 2012, mun. Chişinău, bd. Ştefan cel Mare, 75, tel. (373-22) 255- 830. fax. (373-22) 255-236 e-mail@mai.gov.md
www.mai.gov.md c/d 210105010370133, Ministerul Finanţelor, Trezoreria de Stat IDNO 1006601000130

Nr. 42/3676 din „14" august 2023
La nr.18-69-8096 din 31 iulie 2023

Ministerul Apărării
Copie: **Cancelaria de Stat**

Ministerul Afacerilor Interne a examinat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (**număr unic 621/MA/2023**) şi în limitele competenţelor funcţionale, comunică în ordinea argumentelor ce succed.

La art. I din proiect:

La art. 15 alin. (3), redacţia propusă de autorul proiectului este ambiguă or, se creează imprecizie referitor la categoriile de militari şi subiecţii cu drept de acordare a gradelor militare.

Prin urmare, în scopul eradicării disensiunilor de interpretare, textul se va revizui şi se va expune într-un limbaj simplu, clar şi concis, pentru a se exclude orice echivoc, iar într-o frază să fie exprimată o singură idee, în accepţiunea prevederilor art. 54 lit. a), lit. b) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

La art. II din proiect:

Pornind de la faptul că art.4 din Legea nr.1244/2022 nu face o diferenţiere de gen la formarea rezervei Forţelor Armate, considerăm necesară o abordare unitară în modificările propuse la art. 3 alin.(3) din Legea nr.1245/2002.

Subsidiar, art. 57 alin (1) din Constituţia Republicii Moldova, prevede că, „Apărarea Patriei este un drept şi o datorie sfîntă a fiecărui cetăţean".

La pct. 5 cu referire la modificarea art. 38 se va ţine cont că, în conformitate cu uzanţele de tehnică legislativă la schimbarea unor cuvinte din conţinutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menţionează despre substituirea „cuvintelor" respective, iar la schimbarea unor cifre/semne şi cuvinte din conţinutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menţionează despre substituirea „textului" respectiv.

În continuare, pentru o înţelegere corectă a obiecţiei date, exemplificăm că înainte de textul „de către comandantul centrului militar" se va completa cu cuvintele „cu textul", iar sintagma „supuşi militari" se va substitui cu sintagma „supuşi militar".

Subsidiar, în nota informativă, la rubrica „Condiţiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ şi finalităţile urmărite", după sintagmele „Legea nr. 90", „Legea nr. 108" şi „Legea nr. 75" se va completa cu anul adoptării actului normativ, deoarece, potrivit tehnicii legislative referinţele la actele normative se vor expune ţinând cont de prevederile art. 42 alin. (5) şi art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, astfel încât la indicarea datei de adoptare a actului normativ se indică numărul de ordine, ca element de identificare, la care se adaugă anul în care a

fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/", conform următorului exemplu: „Legea nr. 100/2017".

Pe cale de consecință, pentru excluderea divergențelor, se impune necesitatea ajustării corespunzătoare a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative.

Secretar de stat Digitally signed by Trofimov Igor
Date: 2023.08.18 11:33:49 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Igor TROFIMOV

Ex: Gheorghe Dominte
Tel: 0 22 255 468
e-mail: gheorghe.dominte@mai.gov.md

Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova
Ministry of Internal Affairs of the Republic of Moldova

MD 2012, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 75 tel. (373-22) 255-830, fax. (373-22) 255-236 email:mai@mai.gov.md
pagina-web : www.mai.gov.md c/d 210105010370133, Ministerul Finanțelor, Trezoreria Centrală IDNO 1006601000130

Nr.42/4378 din „28" septembrie 2023
la nr.11/133 din 21.09.2023

Ministerul Apărării

Ministerul Afacerilor Interne a examinat repetat proiectul definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor) ***(nr. unic 621/MA/2023)*** și reiterează poziția expusă prin avizul *nr. 42/ 3676 din 14 august 2023.*

Concomitent, la art.II din proiect:

La pct.5 cu referire la modificarea art.38 se va ține cont că, în conformitate cu uzanțele de tehnică legislativă la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor" și în continuare, pentru o înțelegere corectă a obiecției date, exemplificăm că cuvintele „supuși militari" se va substitui cu cuvintele „supuși militar".

Secretar de stat **Daniella MISAIL-NICHITIN**

Digitally signed by Misail-Nichitin Daniella
Date: 2023.09.28 19:18:48 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

+

Ex.: Elena Sterpu
Tel.: (022) 255-450

Ministerul Afacerilor Interne
al Republicii Moldova

Nr.42/1385 din 27 martie 2024
La nr.11/435 din 21 martie 2024

Ministerul Apărării

Ministerul Afacerilor Interne a examinat repetat proiectul definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor) **nr. unic 621/MA/2023** și în limita competenței funcționale, comunică despre lipsa de obiecții și propuneri.

Secretar de stat **Daniella MISAIL-NICHITIN**

Digitally signed by Misail-Nichitin Daniella
Date: 2024.03.28 13:51:09 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Executor: Gheorghe Dominte
Telefon: 0 (22) 255-468
E-mail: gheorghe.dominte@mai.gov.md

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Ministry of Education and Research of the Republic of Moldova

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 08/1-09/3598 din 07.08.2023

La nr. 18-69-8096 din 31.07.2023

Ministerul Apărării
Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Educației și Cercetării a examinat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor) **(număr unic 621/MA/2023)** și prezintă următoarele propuneri:

La art. I, art. 15, alin. (3), lit. b) se va exclude textul „soldaților și", deoarece gradele militare li se acrodă soldaților în rezervă de către conducătorul organului administrativ-militar teritorial (lit.a).

La art. II, (6), art. 41 cuvintele „persoanelor"", „persoanele" se vor substitui corespunzător cu cuvintele „cetățenilor", „cetățenii".

La art. III, (11), art. 33, alin. (2), lit. a) este necesar să fie completată cu poziția: „- sergent principal" și în care se va stabili termenul de aflare în gradul militar respectiv. Completarea respectivă se impune a fi introdusă având în vedere prevederea din proiect prevăzută la art. II, (3), care conține gradul militar de sergent principal.

Ministru **Dan PERCIUN**

N. Gheneiu, 23-27-62

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Ministry of Education and Research of the Republic of Moldova

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 08/1-09/5039 din 29.09.2023

La nr. 11/1335 din 21.09.2023

Ministerul Apărării

Ministerul Educației și Cercetării a examinat repetat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor) **(număr unic 621/MA/2023)** și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Ministru **Dan PERCIUN**

N. Ghenciu, 23-27-62

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Ministry of Education and Research of the Republic of Moldova

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 07-09/1941 din 25.03.2024
La nr. 11/435 din 21.03.2024

Ministerul Apărării

Ministerul Educației și Cercetării a examinat și susține, fără obiecții și propuneri, proiectul hotărârii *cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor)***(număr unic 621/MA/2023).**

Secretar general **Nadejda VELIȘCO**

Ex.: Galina Gavriliță, 067 441 707
galina.gavrilita@mec.gov.md

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Nr.21-4123 din 10 august 2023

Ministerul Apărării
e-mail: cancelaria@army.gov.md

Copie: **Cancelaria de Stat**
e-mail: cancelaria@gov.md

Ca urmare a examinării *proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor),* **(număr unic 621/MA/2023)**, potrivit competențelor legale, comunicăm următoarele obiecții.

Autorul proiectului de lege (Ministerul Apărării) propune modificări la Legea nr.1244/2002 cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legea nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, în vederea completării cadrului normativ privind protecția socială a militarilor, pentru sporirea atractivității serviciului militar și, respectiv, asigurarea egalității de gen.

Sub aspect conceptual, referitor la propunerea de la ***Art.III pct.4 din proiectul legii*** *(în vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, militarii au dreptul să călătorească gratuit pe întreg teritoriul țării, în toate tipurile de transport public urban și suburban (cu excepția taximetrelor))*, obiectăm ca lipsită de justificare legală înaintarea acesteia, prin prisma prevederilor art.64 alin.(6) din Codul transporturilor rutiere nr.150/2014, care stabilește că: *„Transportul rutier în trafic național în cazul persoanelor ce beneficiază, conform legii, de dreptul la transport gratuit sau cu înlesniri, cu excepția copiilor cu vârsta de până la 7 ani, se efectuează în baza biletului sau abonamentului procurat în modul stabilit, cu compensarea ulterioară a cheltuielilor de către instituția în care activează persoana sau de către organele de asistență socială competente, după caz".*

În acest sens, urmează a se reține faptul că transportul rutier de persoane prin servicii regulate în trafic raional și interraional este prestat de agenți economici (entități private), în baza unor tarife reglementate de stat, iar în cazul adoptării normelor propuse, cheltuielile suplimentare, care vor fi suportate de operatorii de transport rutier, urmează a fi compensate de la bugetul de stat și/sau incluse în tarifele existente. Astfel, includerea acestor cheltuieli în actualul plan tarifar valabil pentru operatorii de transport rutier, va determina inevitabil majorarea plăților de călătorie pentru toți utilizatorii.

Prin urmare, insistăm a se exclude propunerea vizată (de la ***Art.III pct.4***) sau eventual, examinarea soluției de formulare a propunerii în următoarea redacție: *„(3[1]) În vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, militarii au dreptul la compensarea cheltuielilor pentru deplasare pe întreg teritoriul țării. Compensarea cheltuielilor se efectuează în baza biletului de călătorie sau abonamentului procurat în modul stabilit".*

Sub aspectul respectării regulilor de tehnică-legislativă, la ***Art.II***, în cazul propunerii de la art.19 alin.(1) lit.b) și art.33 alin.(2) lit.b), se va ține cont că pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi, se utilizează cuvintele „se abrogă" și nu „se exclude", sintagma „se exclude" se utilizează doar în cazul excluderii unor cuvinte, sintagme, propoziții. Astfel, cuvintele *„se exclude"* se vor substitui cu cuvintele *„se abrogă"*.

Subsidiar, la ***Art.IV alin.(1)***, momentul stabilirii datei intrării în vigoare a actului normativ urmează a se efectua prin prisma faptului că, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, este aplicabilă norma imperativă reglementată la art.56, conform căreia, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Potrivit alin.(3) al aceluiași articol, intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective. Respectiv, intrarea în vigoare a actului normativ la data publicării, necesită a fi argumentată în nota informativă.

Conex, propunerea de la ***Art.IV alin.(2)*** se va revedea deoarece este inoportună, în condițiile în care legea dispune numai pentru viitor *„ex nunc"* și nu are putere retroactivă.

La ***Nota informativă***, sub aspectul consolidării suportului argumentativ, urmează a fi respectată Structura consacrată în anexa nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, prin completarea Notei cu următoarele compartimente: *„descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene"* și *„constatările altor expertize"*. Complementar, se va lua în considerare faptul că Nota informativă nu reflectă costurile reale pentru implementarea proiectului de lege, fiind necesară o estimare clară a mijloacelor financiare necesare pentru compensarea cheltuielilor de transport, inclusiv sursele de finanțare care vor acoperi m[illegible] preconizate.

Digitally signed by Țurcanu Angela
Date: 2023.08.10 22:15:35 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Secretar general **Angela ȚURCANU**

Ex.: Vera Vasilica;
Tel.: 022-250-625; E-mail: vera.vasilica@midr.gov.md

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Nr. 21/1-5025 din 27 septembrie 2023
La nr.11/1335 din 21 septembrie 2023

Ministerul Apărării
e-mail: cancelariama@army.gov.md

Copie: **Cancelaria de Stat**
e-mail: cancelaria@gov.md

Ca urmare a examinării versiunii definitivate a proiectului de lege *privind modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor)*, **(număr unic 621/MA/2023)**, comunicăm despre menținerea obiecției din scrisoarea nr. 21-4123 din 10 august 2023, în partea ce ține de beneficierea de către militari, de servicii de transport gratuite pe întreg teritoriul țării și în toate categoriile de transport public.

Astfel, la art.III pct.4, prin care se propune completarea art.17 din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, cu alin.(3^1), reiterăm că în conformitate cu prevederile art.64 alin.(6) din Codul transporturilor rutiere nr.150/2014: *„Transportul rutier în trafic național în cazul persoanelor ce beneficiază, conform legii, de dreptul la transport gratuit sau cu înlesniri, cu excepția copiilor cu vîrsta de pînă la 7 ani, se efectuează în baza biletului sau abonamentului procurat în modul stabilit, cu compensarea ulterioară a cheltuielilor de către instituția în care activează persoana sau de către organele de asistență socială competente, după caz".*

Totodată, atragem atenția că exemplele prezentate în Sinteza obiecțiilor și propunerilor descriu practica aplicată în cazul transporturilor locale și municipale. În acest sens menționăm că, în conformitate cu prevederile art.14 lit.b) din Codul prenotat: *„Consiliile locale și municipale, în contextul necesității organizării transportului rutier contra cost în trafic local au dreptul să acorde, în cadrul unității administrativ-teritoriale respective, facilități de transport pentru anumite categorii de persoane,* ***asigurând totodată și sursele de compensare a veniturilor ratate****".*

În acest context, se impune inclusiv completarea Notei informative, cu informații privind numărul de călătorii care sunt efectuate anual de militari, o estimare a costurilor, precum și sursele de compensare a veniturilor ratate, pentru evaluarea impactului reglementărilor propuse.

Subsecvent, reiterăm că tarifele la serviciile de transport rutier sunt reglementate și aprobate de stat, iar orice facilitate acordată care va genera cheltuieli suplimentare

pentru operatorii de transport urmează a fi inclusă în tarif. Prin urmare, acordarea acestor facilități ar putea dicta majorarea tarifelor de transport pentru toți utilizatorii acestor servicii.

Având în vedere cele expuse, insistăm asupra excluderii prevederilor propuse la art. III pct.4 sau expunerea acestora în următoarea redacție: *„(3[1]) În vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, militarii au dreptul la compensarea cheltuielilor pentru deplasare pe întreg teritoriul țării. Compensarea cheltuielilor se efectuează în baza biletului de călătorie sau abonamentului procurat în modul stabilit".*

Secretar general Digitally signed by Țurcanu Angela
Date: 2023.09.27 14:18:51 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Angela ȚURCANU

Ex.: Direcția juridică
Tel.: 022-250-625

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Nr. 21-1653 din 26.03.2024
La nr. 11/435 din 21.03.2024

Ministerul Apărării
e-mail: cancelariama@army.gov.md
e-mail: alexandru.roman@army.md

Copie: **Cancelaria de Stat**
e-mail: cancelaria@gov.md

Urmare examinării proiectului definitivat de lege *privind modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor)*, **număr unic 621/MA/2023**, în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsă de obiecții și propuneri.

Secretar general

Digitally signed by Țurcanu Angela
Date: 2024.03.26 12:06:06 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Angela ȚURCANU

Ex. T. Olteanu, 022-250-625

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 14/2937 din 15.08.2023
La nr. unic 621/MA/2023

Ministerul Apărării
E-mail: cancelariama@army.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova
E-mail: cancelaria@gov.md

Ministerul Sănătății a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor) **(număr unic 621/MA/2023)**, și propune următoarea modificare:

Art. II.- Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 137-138, art. 1054), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:
La pct. 5. din proiect:
articolul 38 alineatul (1):
litera c) Se propune de a fi expus în următoarea redacție:
„c) în a căror întreținere, ***confirmată prin actul emis de autoritatea competentă***, se află tatăl, mama, soția (soțul), fratele, sora, bunicul sau bunica, care, conform stării lor de sănătate, potrivit concluziei medicale a instituției medico-sanitare, în conformitate cu modelul aprobat de Ministerul Sănătății sau recomandării Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă privind necesitatea îngrijirii permanente a persoanei cu dizabilități, precum și alți membri ai familiei care nu au atins vârsta de 18 ani, în cazul în care nu există alte persoane obligate prin lege să întrețină aceste categorii de cetățeni;".

Potrivit legislației în vigoare, și anume: Legea Nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități; Legea asistenței sociale nr. 547/2003; Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, desemnarea persoanelor care îngrijesc de contingentele nominalizate în articolul respectiv din legea prenotată (tatăl, mama, soția (soțul), fratele, sora, bunicul sau bunica, copiii care nu au atins vârsta de 18 ani), este atribuție a structurilor corespunzătoare de protecție socială din subordinea autorităților publice locale.

Deasemeni, Codul civil al Republicii Moldova COD Nr. 1107/2002, art. 32 reglementează instituirea măsurii de ocrotire judiciară în privința persoanei fizice.

Ministru Digitally signed by Nemerenco Ala
Date: 2023.09.12 16:08:26 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ala NEMERENCO

Ex.: M. Cotovan
Tel.: 022262168

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 268 818; e-mail: secretariat@ms.gov.md
www.ms.gov.md

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 14/3430 din 25.09.2023
La nr. 11/1335 din 21.09.2023

Ministerul Apărării
E-mail: *cancelariama@army.gov.md*
alexandru.roman@army.md

Copie: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova
E-mail: *cancelaria@gov.md*

Ministerul Sănătății a examinat proiectul de lege definitivat pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor), **nr. unic 621/MA/2023,** în care sunt incluse modificările propuse în scrisoarea nr. 14/2937 din 15.08.2023, expediat spre reavizare și comunică despre lipsa altor propuneri de modificare și completare.

Ministru

Digitally signed by Nemerenco Ala
Date: 2023.09.28 17:35:42 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ala NEMERENCO

Ex.: M. Cotovan
Tel.: 022262168

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 268 818; e-mail: secretariat@ms.gov.md
www.ms.gov.md

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 12/1332 din 28.03.2024
La nr. 11/435 din 21.03.2024

Ministerul Apărării

Copie: **Cancelaria de stat**

La solicitarea Ministerului Apărării nr. 11/435 din 21.03.2024, Ministerul Sănătății a examinat repetat proiectul definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patrii și Legii cu privire la statutul militarilor) (**număr unic 621/MA/2023**), și în scopul excluderii interpretării ambigue a prevederilor legale, propune ajustarea redacțională la Art. II, p 5 după cum urmează:

„5. Articolul 38, litera c) va avea următorul cuprins:

„c) în a căror întreținere, confirmată prin actul emis de autoritatea competentă, se află tatăl, mama, soția (soțul), fratele, sora, bunicul sau bunica, care, conform stării lor de sănătate, potrivit concluziei medicale și/sau recomandărilor Consiliului național pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă, necesită îngrijiri permanente, precum și alți membri ai familiei care nu au atins vârsta de 18 ani, în cazul în care nu există alte persoane obligate prin lege să întrețină aceste categorii;";.

Ministru Digitally signed by Nemerenco Ala
Date: 2024.04.01 10:35:33 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ala NEMERENCO

Ex. Elena Boleac, tel. 022268864

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 268 885, +373 22 268 818; Fax. +373 22 738 781; e-mail: office@ms.gov.md
https://ms.gov.md

MINISTERUL MUNCII ŞI PROTECŢIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF LABOR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
МИНИСТЕРСТВО ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chişinău
Tel. +373 22 804 402, +373 22 804 496; e-mail: secretariat@social.gov.md web: https://social.gov.md

Nr. 15/3156 din 14.08.2023

Ministerul Apărării al Republicii Moldova

Copie: **Cancelaria de Stat**

Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale a examinat demersul Cancelariei de Stat nr. 18-69-8096 din 31.07.2023 cu privire la avizarea proiectului de hotărâre pentru *aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecţia socială a militarilor)* (**număr unic 621/MA/2023**) şi în limita competenţelor sale funcţionale, comunică despre susţinerea proiectului cu următoarele propuneri:

1. Articolul II:

1) la pct. 3 din proiect:

La art. 19 alin. (1), lit.b) cuvântul „exclude" se va substitui cu cuvântul „abrogă".

2) la pct. 5 din proiect:

La art. 38, alin. (1), lit. b[1]) cuvântul *„minori"* se va exclude deoarece legislaţia în domeniul protecţiei copilului nu reglementează cuvântul „minor". Totodată, conform prevederilor Codului Familiei nr. 1316/2000 şi Legii nr. 140/2013 privind protecţia specială a copiilor aflaţi în situaţie de risc şi copiilor separaţi de părinţi *copil este persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani şi nu are capacitatea de exerciţiu.*

2. Articolul III:

1) la pct. 2 din proiect, în vederea acordării garantate a timpului de odihnă pentru perioada îndeplinirii obligaţiilor serviciului militar peste limita stabilită, se propune completarea alin. (2) după cum urmează*: iar cuvintele „poate fi alăturată" se substituie cu cuvintele „se alipeşte".*

2) la pct. 3 din proiect, alin. (2) din art. 14[1] textul *„concediul în cazul adoptării copiilor nou-născuţi sau luării sub tutelă a acestora"* se va susbstitui cu textul *„concediile pentru salariaţii care au adoptat copii sau i-au luat în plasament în serviciul de tutelă/curatelă"*, reieşind din modificările legislative care au fost operate la art. 127 din Codul muncii nr. 154/2003.

Digitally signed by Iacub Alexandru
Date: 2023.08.14 11:55:46 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Secretar general **Alexandru IACUB**

Ex: Octavian Troşcenco
Tel. 022 804 456

MINISTERUL MUNCII ŞI PROTECŢIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF LABOR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
МИНИСТЕРСТВО ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chişinău
Tel. +373 22 804 402, +373 22 804 496; e-mail: secretariat@social.gov.md web: https://social.gov.md

Nr. 15/3791 din 26.09.2023

Ministerul Apărării al Republicii Moldova

Copie: **Cancelaria de Stat**

Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale a examinat demersul Ministerului Apărării nr. 11/1335 din 21 septembrie 2023 cu privire la avizarea repetată a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative *(modificarea Legii cu privire la rezerva Forţelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei şi Legii cu privire la statutul militarilor)*, nr. unic 621/MA/2023 şi, în limita competenţei sale, comunică despre lipsa obiecţiilor sau propunerilor.

Secretar general Digitally signed by Iacub Alexandru
Date: 2023.09.26 14:54:37 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
Alexandru IACUB

Executor: V. Vladicescu
Tel.: 022-804-448

MINISTERUL MUNCII ŞI PROTECŢIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF LABOR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chişinău
Tel. +373 22 804 402, +373 22 804 496; e-mail: secretariat@social.gov.md web: https://social.gov.md

Nr. 15/1579 din 26.03.2024

Ministerul Apărării al Republicii Moldova

Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale a examinat demersul nr. 11/435 din 21 martie 2024 cu privire la avizarea repetată a proiectului de lege *pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forţelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei şi Legii cu privire la statutul militarilor),* ***nr. unic 621/MA/2023*** şi, în limita competenţei sale, comunică despre lipsa obiecţiilor sau propunerilor.

Secretar general

Digitally signed by Iacub Alexandru
Date: 2024.03.26 20:01:52 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandru IACUB

Ex: V.Vladicescu
e-mail: viorica.vladicescu@social.gov.md
Tel. 022 804 448